T094 ATĐ 6 (34) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q180-Định Uẩn-Luận về Bất Hoàn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 180 501

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 180

LUAÄN VEÀ BAÁT HOAØN (Phaàn 7)

Nhö Toân giaû Baø-tö-ca... thì taâm thaám nhuaàn-taâm meàm moûng-taâm hoøa thuaän taêng thöôïng: Noùi laø Ñaúng (...) töùc laø thaâu nhieáp caû Toân giaû Phaû-laïc-ca, Toân giaû Chí-luõ-ca. Trong naøy, taâm thaám nhuaàn-taâm meàm moûng-taâm hoøa thuaän, thì teân goïi khaùc nhau maø nghóa chæ moät, nhö thöù töï aáy laáy loaïi sau ñeå giaûi thích loaïi tröôùc. Hoaëc taâm thaám nhuaàn laø caâu chung, taâm meàm moûng laø caâu rieâng hieån baøy veà taâm khoâng coù kieâu ngaïo, taâm hoøa thuaän laø caâu rieâng hieån baøy veà taâm khoâng coù khinh maïn. Taïi sao bieát ñöôïc Baø-tö-ca... coù nhöõng söï vieäc nhö taâm thaám nhuaàn...? Töøng nghe ba ngöôøi aáy nghe Ñöùc Phaät xuaát theá, hoûi thaêm bieát laø Ñöùc Phaät ôû taïi thaønh Thaát-la-phieät, ba ngöôøi theo nhau töø thaønh Vöông Xaù ñi ñeán thaønh Thaát-la-phieät. Ñöùc Theá Toân bieát hoï traûi qua nhieàu laàn laëp ñi laëp laïi thì caên thieän môùi chín muoài, lieàn choïn laáy ñöôøng khaùc töø thaønh Thaát-la-phieät ñi ñeán thaønh Vöông Xaù. Baø-tö-ca... ñi ñeán thaønh Thaát-la-phieät, nghe tin Ñöùc Phaät ñaõ ñi trôû laïi thaønh Vöông Xaù, lieàn tieáp tuïc daãn nhau quay laïi ñi ñeán thaønh Vöông Xaù; ñeán roài nghe tin Ñöùc Phaät ñaõ ñi ñeán nöôùc Chieâm Ba, laïi tieáp tuïc daãn nhau ñi ñeán nöôùc Chieâm Ba; ñeán roài tìm hoûi nghe tin Ñöùc Phaät ñaõ ñi ñeán nöôùc Baø-la-ni- tö, ba ngöôøi laïi theo nhau ñi ñeán Baø-la-ni-tö; ñeán roài ñöôïc tin Ñöùc Phaät ñaõ ñi ñeán thaønh Kieáp-tyû-la-phieät-suaát-ñoå, laïi cuøng nhau ñi ñeán thaønh Kieáp-tyû-la-phieät-suaát-ñoå; ñeán roài ñöôïc tin Ñöùc Phaät ñaõ ñi ñeán thaønh Pheä-xaù-ly. Nhö vaäy, Ñöùc Theá Toân ôû saùu thaønh lôùn ñi voøng quanh saùu laàn, Baø-tö-ca... cuõng luoân luoân tìm theo Ñöùc Phaät qua laïi saùu laàn. Ñöùc Phaät bieát luùc caên cuûa nhöõng ngöôøi aáy chín muoài, ñeán taïi thaønh Thaát-la-phieät seõ cuøng hoï gaëp nhau, Ñöùc Phaät môùi ñi vaøo thaønh, hoï töø trong thaønh ñi ra, boãng nhieân töø xa troâng thaáy Ñöùc Phaät, hoan hyû khoâng sao

keå xieát, chaân chöa chaïm ñaát ñaõ ñaït ñöôïc quaû Döi löu, sau ñoù khoâng laâu thaønh baäc A-la-haùn. Nhöng ba ngöôøi aáy, neáu khoâng phaûi laø taâm thaám nhuaàn-meàm moûng-hoøa thuaän, thì seõ ñi ñeán ôû moät thaønh ñeå chôø ñôïi Ñöùc Phaät, leõ naøo coù theå tìm theo Ñöùc Phaät ñi khaép saùu thaønh lôùn voøng quanh saùu laàn hay sao? Taâm ban ñaàu khoâng coù moät nieäm vaát vaû meät moûi, luùc môùi troâng thaáy Ñöùc Phaät lieàn chöùng ñöôïc quaû Thaùnh, cho neân Ñöùc Phaät khen ngôïi raèng: Baø-tö-ca… laø nhanh nheïn baäc nhaát. Nhö noùi: “Trong ñeä töû cuûa Ta thì Tieåu Loä ñoái vôùi Taâm quay veà thieän, Ñaïi Loä ñoái vôùi Töôûng quay veà thieän.” Hoûi: Hai vò naøy coù gì sai bieät? Ñaùp: Toân giaû Tieåu Loä phaàn nhieàu truù vaøo Taâm thuaän theo Taâm quaùn veà Nieäm truù, Toân giaû Ñaïi Loä phaàn nhieàu truù vaøo Phaùp thuaän theo Phaùp quaùn veà Nieäm truù. Hoûi: Vì sao Toân giaû Tieåu Loä phaàn nhieàu truù vaøo Taâm nieäm truù, Toân giaû Ñaïi Loä phaàn nhieàu truù vaøo Phaùp nieäm truù? Ñaùp: Bôûi vì yù thích cuûa hai Toân giaû aáy khaùc nhau. Laïi nöõa, Toân giaû Tieåu Loä laø ngöôøi thuoäc veà haønh AÙi, vò aáy do löïc cuûa taâm, töø voâ thæ cho ñeán ngaøy nay ôû trong sinh töû nhaän chòu nhieàu khoå naõo, nay thaønh baäc Voâ hoïc thöôøng traùch maéng taâm, vì vaäy phaàn nhieàu truù vaøo Taâm nieäm truù maø quaùn xeùt; Toân giaû Ñaïi Loä laø ngöôøi thuoäc veà haønh Kieán, vò aáy do löïc cuûa töôûng, töø voâ thæ cho ñeán ngaøy nay ôû trong sinh töû nhaän chòu nhieàu khoå naõo, nay thaønh baäc Voâ hoïc thöôøng traùch maéng töôûng, vì vaäy phaàn nhieàu truù vaøo Phaùp nieäm truù maø quaùn xeùt. Hoûi: Hai Toân giaû naøy vì sao ñaët theo teân goïi naøy? Ñaùp: Töøng nghe trong thaønh Thaát-la-phieät coù ngöôøi phuï nöõ doøng Baø-la-moân, nhieàu laàn sinh con trai, sinh roài lieàn cheát. Ngöôøi phuï nöõ aáy khoâng bao laâu laïi sinh moät beù trai, laäp töùc khieán ngöôøi ñem ñeán boû ôû con ñöôøng lôùn, traûi qua thôøi gian khoâng cheát, cho neân ñaët theo teân goïi naøy. Ngöôøi phuï nöõ aáy veà sau laïi sinh moät ngöôøi con, vaãn laäp töùc khieán ngöôøi ñem boû ôû con ñöôøng nhoû, cuõng traûi qua thôøi gian khoâng cheát, vì vaäy ñaët theo teân goïi naøy. Toân giaû Ñaïi Loä laø ngöôøi lôïi caên thuoäc veà haønh Kieán, ñeán tuoåi tröôûng thaønh xuaát gia theo Ñöùc Phaät, tinh tieán tu haønh thaønh vò A-la-haùn. Toân giaû Tieåu Loä laø ngöôøi ñoän caên thuoäc veà haønh AÙi, thích soáng ôû nhaø quaán quyùt baûo veä thaân thuoäc, laøm cho taøi saûn theâm nhieàu, höôùng ñeán ñòa vò cao quyù giaøu sang, baø con hoï haøng höng thònh, höôûng thuï nhieàu duïc laïc, veà sau ñeàu suy giaûm. Nhö baøi tuïng noùi: “Taøi saûn tích luõy sau phaûi heát,

Ñòa vò cao sang sau phaûi xuoáng, Thaân quyeán hoäi tuï sau phaûi lìa, Thoï maïng toàn taïi sau phaûi cheát.” Vì vaäy, Tieåu Loä veà sau khoâng laâu thì cha meï qua ñôøi, tieàn cuûa chaâu baùu thaát laïc maát maùt, ñòa vò cao sang lui suït rôøi boû, thaân quyeán chia lìa, hình daùng tieàu tuïy. Anh trai laø Ñaïi Loä nhìn thaáy maø thöông xoùt cho em, ñoä cho xuaát gia, thoï Cuï tuùc giôùi, daïy cho baøi tuïng

Caâu-ca-thanh khieán thöôøng ñoïc tuïng cho thuoäc loøng: “Thaân-ngöõ-yù ñöøng coù gaây ra, Taát caû ñieàu aùc cuûa theá gian, Lìa ham muoán-nghó bieát ñuùng ñaén, Khoâng nhaän chòu khoå ñau voâ nghóa.” Vò aáy voâ cuøng toái taêm chaäm chaïp, tieáp nhaän baøi tuïng naøy roài chòu khoù chòu khoå luyeän taäp ñoïc tuïng suoát trong boán thaùng, ngöôøi chaên traâu- deâ ôû ven ñöôøng nghe ñoïc tuïng ñeàu thoâng suoát löu loaùt, maø vò aáy vaãn chöa ñoïc thuoäc ñöôïc. Qua boán thaùng möa, Tyø kheo khaép nôi trôû veà thaêm hoûi Ñöùc Theá Toân, cho neân ñeàu taäp trung laïi vôùi nhau. Moãi ngaøy vaøo saùng sôùm, Tyø kheo môùi hoïc ñeàu ñi ñeán nôi OÂ-ba-ñaø-da (thaân giaùo sö) A-giaø-lôïi-da ñeå tieáp nhaän vaên töø, thöa hoûi nghóa lyù ñaõ queân maát. Tieåu Loä luùc baáy giôø cuõng baét chöôùc ngöôøi khaùc maø ñi, saép ra khoûi cöûa phoøng, ngöôøi anh lieàn hoûi: Em muoán ñi ñaâu? Traû lôøi raèng: Em muoán ñi ñeán nôi OÂ-ba-ñaø-da A-giaø-lôïi-da ñeå tieáp nhaän vaên töø, thöa hoûi nghóa lyù ñaõ queân maát. Ngöôøi anh noùi raèng: Ta chính laø OÂ-ba-ñaø-da cuûa oâng, maø oâng laïi coøn ñi ñeán nôi naøo? Nhöng Tieåu Loä aáy, laø ngöôøi caàn phaûi traùch maéng ñuoåi ñi môùi tieán vaøo ñaïo. Ñaïi Loä ngay laäp töùc ñöa tay naém gaùy ngöôøi em keùo ra ngoaøi phoøng maéng raèng: Ngöôøi ngu doát, Ta daïy cho oâng moät baøi tuïng trong boán thaùng trôøi, ngöôøi chaên traâu-deâ ven ñöôøng ñoïc tuïng ñeàu thoâng suoát löu loaùt, oâng vaãn chöa ñoïc thuoäc ñöôïc, maø baây giôø coøn noùi laø muoán ñi ñeán nôi khaùc tieáp nhaän vaên töø, thöa hoûi nghóa lyù ñaõ queân maát hay sao? Tieåu Loä ñaõ bò anh traùch maéng ñuoåi ñi roài, vaøo trong Theä- ña-laâm (tinh xaù Kyø Hoaøn) maø ñöùng khoùc suït suøi. Luùc aáy Ñöùc Phaät töø beân ngoaøi ñi vaøo Theä-ña-laâm, troâng thaáy beøn hoûi nguyeân do söï vieäc: Ñaùng thöông cho Tieåu Loä, vì sao maø khoùc suït suøi? Vò aáy ñem ñaày ñuû söï vieäc treân thöa vôùi Ñöùc Theá Toân, Ñöùc Phaät lieàn noùi raèng: Con coù theå ñi theo Ta, lyù naøo maø queân ñöôïc khoâng? Vò aáy thöa raèng: Con coù theå. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn duøng thaàn löïc xoay chuyeån chöôùng ngaïi voán coù trong baøi tuïng ñaõ hoïc aáy, trôû laïi giaûng giaûi cho nghe, laäp töùc tuïng ñöôïc, hôn haún coâng lao ñaõ söû duïng trong boán thaùng tröôùc. Laïi duøng baøi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 180 504

tuïng tröø buïi baån(tröø traàn caáu) ñeå phaân bieät giaûng giaûi maø noùi vôùi Tieåu Loä raèng: Hoâm nay Tyø kheo töø beân ngoaøi ñeán thì con ñeàu coù theå lau saïch buïi baån voán coù treân giaøy deùp cho hoï! Tieåu Loä vaâng daï cung kính, thöïc haønh nhö lôøi daïy. Ñeán luùc chieàu muoän coù moät Tyø kheo, giaøy deùp dính ñaày buïi baån, Tieåu Loä lau chuøi moät chieác thì raát saïch, moät chieác thì chuøi maõi maø khoâng coù theå saïch ñöôïc, lieàn daáy leân nghó raèng: Buïi baån laø vaät beân ngoaøi taïm thôøi dính vaøo haõy coøn khoâng coù theå chuøi saïch, huoáng gì buïi baån nhö tham duïc-saân-si…ôû beân trong suoát ñôøi dính vaøo taâm thì do ñaâu maø coù theå laøm saïch? Luùc daáy leân yù nghó naøy, thì luùc aáy quaùn Baát tònh vaø Trì töùc nieäm lieàn hieän roõ ôû tröôùc maét, theo thöù töï ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Hoûi: Tieåu Loä vì sao toái taêm chaäm chaïp nhö vaäy? Ñaùp: Toân giaû Tieåu Loä xöa kia ôû trong giaùo phaùp cuûa Ñöùc Phaät Ca-dieáp-ba, thoï

trì ñaày ñuû ba Taïng cuûa Ñöùc Phaät aáy, bôûi vì keo kieät baån thæu veà giaùo phaùp che laáp taâm tö, khoâng heà trao truyeàn vaên töø-giaûi thích yù nghóa vaø lyù leõ cho ngöôøi khaùc maø boû queân maát, do nghieäp aáy cho neân nay mang laáy quaû baùo voâ cuøng toái taêm chaäm chaïp nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Toân giaû aáy ñaõ töøng ôû taïi thaønh Baø-la-ni-tö laøm ngöôøi buoân heo, buoäc mieäng cuûa naêm traêm con heo chuyeån leân treân thuyeàn chôû sang ñeán bôø beân kia, ñeán luùc xuoáng thuyeàn bôûi vì hôi thôû khoâng thoâng cho neân caû baày heo ñeàu ñaõ cheát, do nghieäp löïc aáy maø toái taêm chaäm chaïp nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Toân giaû aáy xöa kia trong ñôøi khaùc ñaõ töøng bít chaët cöûa hang cuûa loaøi thuù Cuø-ñaø, khieán cho khoâng thoaùt ra ñöôïc maø cheát ôû trong hang, do nghieäp aáy maø toái taêm chaäm chaïp nhö vaäy. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Tyø kheo neân bieát! Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo xoay chuyeån nhanh choùng gioáng nhö taâm. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì taâm xoay chuyeån nhanh choùng khoù maø ñöa ra ví duï. Vì theá cho neân caùc Thaày caàn phaûi hoïc ñeå kheùo leùo nhaän bieát veà taâm, kheùo leùo nhaän bieát veà söï xoay chuyeån cuûa taâm.” Hoûi: Ñaõ noùi ñeán taâm xoay chuyeån nhanh choùng, ñoù laø bôûi vì thôøi gian hay laø bôûi vì sôû duyeân? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu bôûi vì thôøi gian thì taát caû caùc phaùp höõu vi ñeàu xoay chuyeån nhanh choùng ñoái vôùi thôøi gian, neáu bôûi vì sôû duyeân thì taát caû taâm-taâm sôû phaùp ñeàu xoay chuyeån nhanh choùng ñoái vôùi sôû duyeân, vì sao chæ noùi ñeán taâm? Ñaùp: Cuõng bôûi vì thôøi gian-cuõng bôûi vì sôû duyeân cho neân noùi laø taâm xoay chuyeån nhanh choùng. Nhöng döïa vaøo söï noái tieáp nhau chöù khoâng döïa vaøo saùt-na. Neáu döïa vaøo saùt-na maø noùi veà taâm xoay chuyeån

nhanh choùng, thì leõ ra ñoái vôùi thôøi gian coù phaàn ít xoay chuyeån nhanh choùng, phaàn ít khoâng xoay chuyeån nhanh choùng; cuõng khoâng coù xoay chuyeån nhanh choùng ñoái vôùi sôû duyeân, bôûi vì noùi: Neáu phaùp laø sôû duyeân cuûa noù thì phaùp naøy khoâng coù luùc naøo khoâng phaûi laø sôû duyeân cuûa noù. Vì vaäy chæ döïa vaøo söï noái tieáp nhau maø noùi laø taâm xoay chuyeån nhanh choùng, nghóa laø taâm trong moät thaân coù luùc laø thieän, coù luùc laø baát thieän, coù luùc laø voâ kyù, coù luùc döïa vaøo maét cho ñeán coù luùc chæ döïa vaøo yù, coù luùc duyeân vôùi saéc cho ñeán coù luùc duyeân vôùi phaùp, trong moãi moät loaïi laïi tieáp tuïc chuyeån ñoåi. Hoûi: Caùc taâm sôû phaùp cuõng coù xoay chuyeån nhanh choùng nhö vaäy, vì sao chæ noùi ñeán taâm? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi ñeán taâm sôû maø khoâng noùi, thì neân bieát laø Ñöùc Phaät coù caùch noùi khaùc, cuõng laø tuøy duyeân maø noùi giaûn löôïc. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy ñöa ra taâm cuõng thaâu nhieáp taâm sôû, bôûi vì cuøng moät tuï. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy noùi ñeán phaùp thuø thaéng nhaát, nhö noùi nhaø vua ñeán. Coù ngöôøi noùi: Taâm sôû döïa vaøo taâm, bôûi vì taâm cho neân goïi laø taâm sôû, bôûi vì taâm laø maët ñaát cho neân taâm sôû goïi laø voán coù cuûa maët ñaát, vì theá noùi ñeán taâm thì cuõng noùi ñeán taâm sôû. Coù ngöôøi noùi: Tha taâm trí chöùng thoâng-ñaïo voâ giaùn chæ duyeân vôùi taâm, vì theá cho neân chæ noùi ñeán taâm. Coù ngöôøi noùi:

Trong naøy, thanh cuûa taâm laø noùi chung cho taát caû taâm vaø taâm sôû, bôûi vì noù ñeàu coù nghóa cuûa söï tích tuï. Coù ngöôøi noùi: Taâm laø phaùp ñi tröôùc daãn ñöôøng cho neân chæ noùi ñeán taâm, nhö baøi tuïng noùi: “YÙ laø phaùp ñi tröôùc daãn ñöôøng…” Coù ngöôøi noùi: Taâm goïi laø ñi xa, nhö baøi tuïng noùi: “Taâm ñi xa chæ ñi moät mình…” Coù ngöôøi noùi: Taâm goïi laø vua, nhö baøi tuïng noùi: “Thöùc thöù saùu taêng thöôïng laø vua…” Laïi nöõa, taâm goïi laø nöông töïa, nhö trong kinh noùi: “Nôi hieän haønh vaø caûnh giôùi cuûa naêm caên ñeàu khaùc, yù thoï duïng ñaày ñuû nôi hieän haønh cuûa naêm caên vaø caûnh giôùi cuûa naêm caên, bôûi vì naêm caên döïa vaøo yù.” Laïi nöõa, taâm goïi chuû thaønh, nhö trong kinh noùi: “Noùi ñeán chuû thaønh, töùc laø coù giöõ laáy Thöùc.” Bôûi vì nghóa nhö vaäy, cho neân chæ noùi ñeán taâm. Laïi coù ngöôøi noùi: Taâm coù theå phaùt khôûi giôùi thieän-giôùi aùc, vì theá cho neân chæ noùi ñeán taâm, nhö trong kinh noùi: “Giôùi thieän-giôùi aùc ñeàu döïa

vaøo taâm maø khôûi leân.” Coù ngöôøi noùi: Taâm cheo leo sinh vaøo neõo aùc, taâm baèng phaúng sinh vaøo neõo thieän, cho neân chæ noùi ñeán taâm, nhö trong kinh noùi: “Nho ñoàng, Anh vuõ, Ñoâ-ñeà-da-töû, bôûi vì ôû beân caïnh Ñöùc Phaät khôûi leân taâm aùc, cho neân luùc thaân hoaïi maïng chung, nhö khoaûng thôøi gian neùm voû soø, seõ rôi vaøo ñòa nguïc; hoï laïi ñoái vôùi Ñöùc Phaät khôûi leân taâm thieän, cho neân luùc thaân hoaïi maïng chung, nhö khoaûng thôøi gian neùm voû soø, seõ sinh trong coõi trôøi.” Coù ngöôøi noùi: Taâm laø phaùp beân trong, ôû khaép taát caû moïi nôi, coù theå coù sôû duyeân, vì theá cho neân chæ noùi ñeán taâm. Taâm laø phaùp beân trong, bôûi vì Xöù beân trong thaâu nhieáp; ôû khaép taát caû moïi nôi, bôûi vì döôùi töø ñòa nguïc voâ giaùn, treân ñeán coõi Höõu Ñaûnh, khaép nôi ñeàu coù; coù theå coù sôû duyeân, bôûi vì coù theå duyeân vôùi taát caû caùc phaùp. Coù ngöôøi noùi: Taâm luoân luoân noái tieáp nhau, taâm sôû thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, taâm khoâng coù taêng-giaûm, taâm sôû thì khoâng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Luùc taâm ñoái vôùi sôû y-sôû duyeân-haønh töôùng nhö vaäy maø chuyeån, thì taâm sôû tuøy chuyeån; nhö nôi naøo caù ñöïc ñi laïi, thì caù maùi ñeàu ñi theo. Vì theá cho neân chæ noùi ñeán taâm. Coù ngöôøi noùi: Neáu taâm khoâng ñieàu phuïc-khoâng kín ñaùo-khoâng baûo veä-khoâng ñeà phoøng-khoâng tu döôõng, khoâng ñieàu hoøa meàm maïi thì seõ huûy hoaïi, taâm sôû cuõng nhö vaäy; neáu taâm ñieàu phuïc-kín ñaùo-baûo veä- ñeà phoøng-tu döôõng, maø ñieàu hoøa meàm maïi thì seõ khoâng huûy hoaïi, taâm sôû cuõng nhö vaäy. Vì theá cho neân chæ noùi ñeán taâm. Laïi nöõa, neáu taâm khoâng keàm cheá rong ruoåi taûn maùc theo naêm caûnh thì taâm sôû cuõng nhö vaäy; neáu taâm nhôø keàm cheá khoâng rong ruoåi theo naêm caûnh thì taâm sôû cuõng nhö vaäy; nhö duøng oáng tre loïc nöôùc, phaàn treân môû ra thì chaûy xuoáng, phaàn treân ñoùng laïi thì ngöøng chaûy. Vì theá cho neân chæ noùi ñeán taâm chöù khoâng phaûi laø taâm sôû. Hoûi: Ñöùc Phaät ôû nôi khaùc noùi taâm gioáng nhö vöôïn khæ, vì sao laïi noùi taâm xoay chuyeån nhanh choùng khoù maø ñöa ra ví duï? Ñaùp: Bôûi vì khoâng phaûi laø tuøy ngöôøi-tuøy löïc-tuøy luùc-tuøy Tueä maø coù theå ñöa ra ví duï veà taâm, cho neân noùi laø khoù ñöa ra, chöù

khoâng noùi laø khoâng coù ví duï. Khoâng phaûi laø tuøy ngöôøi, bôûi vì khoâng phaûi caùc dò sinh yeáu keùm veà Ñònh heã nghe lieàn suy nghó maø coù theå ñöa ra ñöôïc, chæ coù Ñöùc Phaät-Ñoäc giaùc vaø ñeä töû haøng Thaùnh, kheùo leùo nhaän bieát veà töï töôùng-coïng töôùng cuûa caùc taâm thì môùi coù theå ñöa ra. Khoâng phaûi laø tuøy löïc, bôûi vì khoâng phaûi laø khoâng taùc yù-khoâng coù

thöïc hieän gia haïnh, caàn phaûi do taùc yù-gia haïnh thì môùi coù theå ñöa ra. Khoâng phaûi laø tuøy luùc, bôûi vì khoâng phaûi laø luùc khoâng coù Phaät maø coù theå ñöa ra, phaûi laø luùc maët trôøi cuûa Phaät xuaát hieän ôû theá gian thì môùi coù theå ñöa ra. Khoâng phaûi laø tuøy Tueä, bôûi vì khoâng phaûi Tueä thoâ thieån noâng caïn maø coù theå ñöa ra, chæ rieâng Giaùc Tueä saâu xa vi teá thì môùi coù theå ñöa ra. Coù ngöôøi noùi: Neáu coù ai ñoái vôùi taâm kheùo leùo nhaän bieát khôûi leân, kheùo leùo nhaän bieát döøng laïi, kheùo leùo nhaän bieát rôøi ra, kheùo leùo nhaän bieát taêng theâm, kheùo leùo nhaän bieát giaûm xuoáng, kheùo leùo nhaän bieát phöông tieän, kheùo leùo nhaän bieát thôøi gian, kheùo leùo nhaän bieát sôû haønh, kheùo leùo nhaän bieát daãn phaùt, thì môùi coù theå ñöa ra ví duï veà taâm, cho neân noùi laø khoù ñöa ra. Coù ngöôøi noùi: Ai coù theå ñöa ra ví duï veà taâm? Ñoù laø Ñöùc Phaät. Ai bieát coù theå ñöa ra ví duï veà taâm? Ñoù chính laø Ñöùc Phaät. Bôûi vì hai ñieàu naøy khoâng ñi cuøng, cho neân noùi laø khoù ñöa ra. Coù ngöôøi noùi: Ai coù theå ñöa ra ví duï veà taâm? Ñoù laø ngöôøi kheùo leùo nhaän bieát veà taâm sinh dieät khoâng ngöøng trong töøng saùt-na. Ai bieát coù theå ñöa ra ví duï veà taâm? Ñoù laø ngöôøi kheùo leùo nhaän bieát veà taâm sinh dieät khoâng ngöøng trong töøng saùt-na. Bôûi vì hai ñieàu naøy khoâng ñi cuøng, cho neân noùi laø khoù ñöa ra. Coù ngöôøi noùi: Ví duï veà taâm, hoaëc laø nhö nhau, hoaëc laø töông töï. Nhö nhau laø nhö noùi veà taâm gioáng nhö taâm; töông töï laø nhö noùi veà taâm gioáng nhö Thoï... Hai loaïi naøy cuøng thaâu nhieáp ôû trong taâm nhanh choùng, vì theá cho neân tröôùc ñaây noùi trong naøy thanh cuûa taâm laø thaâu nhieáp chung taát caû taâm vaø taâm sôû, ngoaøi ra laïi khoâng coù nhö nhau vaø töông töï, cho neân noùi laø khoù ñöa ra. Coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp coù theá duïng giöõ laáy caûnh nhö taâm thì coù theå laøm ví duï veà taâm, nhöng khoâng coù phaùp nhö vaäy, cho neân noùi laø khoù ñöa ra. Tuy trong kinh noùi taâm nhö vöôïn khæ, nhöng maø vöôïn khæ rôøi boû moät caønh-naém laáy moät caønh, trong khoaûnh khaéc coù traêm ngaøn taâm xoay chuyeån ñoái vôùi caûnh, cho neân noùi laø khoù ñöa ra. Coù ngöôøi noùi: Ñöùc Theá Toân chæ noùi laø khoù ñöa ra ví duï, bôûi vì khoâng coù ngöôøi chöùng thöïc nhaän bieát, chöù khoâng noùi laø hoaøn toaøn khoâng coù ví duï. Nghóa laø naêng löïc cuûa Ñöùc Phaät coù theå hoùa laøm caây trong moät saùt-na ñeå ví duï cho taâm, nhöng khoâng coù ai nhaän bieát, cho neân noùi laø khoù ñöa ra. Hoûi: Toân giaû Xaù-lôïi-töû coù theå khoâng nhaän bieát chaêng?

Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Khoâng nhaän bieát, bôûi vì voâ cuøng nhanh choùng. Coù ngöôøi noùi: Coù theå nhaän bieát nhöng khoâng taùc yù nhaän bieát, bôûi vì khoâng

coù taùc duïng. Hieáp Toân giaû noùi: “Ñöùc Theá Toân noùi taâm nhö vöôïn khæ, töùc laø laáy taâm ñeå ví duï cho taâm, bôûi vì vöôïn khæ leo treøo nhaûy nhoùt ñeàu laø vieäc laøm cuûa taâm.” Hoûi: Ñaõ noùi ñeán kheùo leùo nhaän bieát veà taâm vaø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån, coù gì sai bieät? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Khoâng coù sai bieät, kheùo leùo nhaän bieát veà taâm töùc laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån. Coù ngöôøi noùi: Cuõng coù sai bieät, ñoù laø teân goïi chính laø sai bieät, goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm vaø goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån. Laïi nöõa, quaùn xeùt töï taùnh cuûa taâm goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm, quaùn xeùt haønh töôùng cuûa taâm goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån. Laïi nöõa, quaùn xeùt veà taùnh sai bieät cuûa taâm goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm, quaùn xeùt veà caûnh hieän haønh cuûa taâm goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån. Laïi nöõa, quaùn xeùt töï töôùng cuûa taâm goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm, quaùn xeùt coïng töôùng cuûa taâm goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån. Coù ngöôøi noùi: Quaùn veà Taâm nieäm truù goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm, quaùn veà Phaùp nieäm truù goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån. Laïi nöõa, chæ quaùn veà Thöùc thöïc-Thöùc uaån-YÙ xöù-baûy Taâm giôùi thì goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm, quaùn chung veà boán loaïi Thöïc-naêm Uaån-möôøi hai Xöù-möôøi taùm Giôùi thì goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån. Coù ngöôøi noùi: Quaùn xeùt veà taâm goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm, quaùn xeùt veà taâm sôû goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån. Coù ngöôøi noùi: Quaùn xeùt veà Thöùc goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm, quaùn xeùt veà Thöùc truù goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån. Hieáp Toân giaû noùi: “Quaùn xeùt veà taâm coù tham goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm, quaùn xeùt veà chuyeån taâm coù tham laø taâm lìa tham goïi laø kheùo leùo nhaän bieát veà taâm xoay chuyeån.” Nhö coù tham-lìa tham, neân bieát coù saân-lìa saân, coù si-lìa si, phaân

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 180 509

taùn-hôøi hôït, xuoáng thaáp-leân cao, nhoû beù-to lôùn, laêng xaêng-khoâng laêng xaêng, khoâng vaéng laëng-vaéng laëng, khoâng oån ñònh-oån ñònh, khoâng tu taäp-tu taäp, khoâng giaûi thoaùt-giaûi thoaùt, nhieãm oâ-khoâng nhieãm oâ, höõu laäu-voâ laäu, raøng buoäc-côûi boû, heä thuoäc-khoâng heä thuoäc cuõng nhö vaäy. Nhö noùi: “Trong ñeä töû cuûa Ta, Xaù-lôïi-töû coù ñuû Ñaïi Tueä bieän, Chaáp Ñaïi Taïng ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi.” Hoûi: Hai vò naøy coù gì sai bieät? Ñaùp: Toân giaû Xaù-lôïi-töû phaàn nhieàu truù trong Nghóa voâ ngaïi giaûi, Toân giaû Chaáp Ñaïi Taïng phaàn nhieàu truù trong boán Voâ ngaïi giaûi, vì theá cho neân Ñöùc Theá Toân ñeàu noùi laø baäc nhaát. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì Toân giaû Chaáp Ñaïi Taïng hôn haún Toân giaû Xaù-lôïi-töû chaêng? Ñaùp: Toân giaû Xaù-lôïi-töû hôn haún, bôûi vì coù theå töï taïi truù trong boán loaïi, nhöng rôøi boû maø truù trong moät loaïi. Hoûi: Vì sao Toân giaû Xaù-lôïi-töû phaàn nhieàu truù trong Nghóa, Toân giaû Chaáp Ñaïi Taïng phaàn nhieàu truù trong boán loaïi? Ñaùp: Toân giaû Xaù-lôïi-töû chaùn ngaùn lìa boû danh ngoân, yeâu quyù coi troïng ñoái vôùi nghóa lyù; Toân giaû Chaáp Ñaïi Taïng ñoái vôùi

nghóa lyù vaø danh ngoân ñeàu sinh loøng yeâu quyù coi troïng. Coù ngöôøi noùi: Toân giaû Xaù-lôïi-töû ñoái vôùi boán Voâ ngaïi giaûi ñeàu ñaït ñöôïc töï taïi, maø tuøy theo yù thích truù trong moät loaïi Nghóa voâ ngaïi giaûi, bôûi vì Toân giaû aáy ôû taát caû moïi luùc chæ mong caàu ñoái vôùi nghóa lyù; Toân giaû Chaáp Ñaïi Taïng ñoái vôùi boán Voâ ngaïi giaûi ñeàu chöa ñaït ñöôïc töï taïi, Ñöùc Theá Toân ghi nhaän vò aáy ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi, vò aáy daáy leân yù nghó raèng: Ñöøng cho laø mình ñoái vôùi boán Voâ ngaïi giaûi naøy, taâm tieán vaøo-an truù-rôøi ra coù ñieàu gì queân maát, khoâng xöùng ñaùng ñeå ghi nhaän chaêng? Vì theá cho neân ñoái vôùi boán loaïi xoay voøng truù nhieàu trong ñoù. Nhö coù hai Tyø kheo cuøng ñoïc tuïng Töù A-kieäp-ma (töù a haøm), moät ngöôøi thì ñeàu thoâng suoát löu loaùt, moät ngöôøi thì sinh ra beá taéc; ngöôøi thoâng suoát löu loaùt thì tuøy theo yù thích ñoïc tuïng moät phaàn, ngöôøi sinh ra beá taéc thì xoay voøng taát caû boán phaàn. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, cho neân hai Toân giaû truù vaøo nhieàu-ít ñeàu khaùc nhau. Hoûi: Töï taùnh cuûa boán Voâ ngaïi giaûi laø gì? Ñaùp: Töï taùnh laø Tueä. Vì sao bieát nhö vaäy? Nhö trong luaän Phaåm Loaïi Tuùc noùi: “Phaùp voâ ngaïi giaûi laø theá naøo? Ñoù laø Trí khoâng thoái chuyeån ñoái vôùi Vaên-Cuù-Danh thaân. Nghóa voâ ngaïi giaûi laø theá naøo? Ñoù laø Trí khoâng thoái chuyeån ñoái vôùi Thaéng nghóa. Töø voâ ngaïi giaûi laø theá naøo? Ñoù laø Trí khoâng thoái chuyeån ñoái vôùi ngoân töø. Bieän voâ ngaïi giaûi laø

theá naøo? Ñoù laø Trí khoâng thoái chuyeån ñoái vôùi söï giaûng giaûi hôïp lyù khoâng vöôùng maéc, vaø töï taïi trong Ñònh-Tueä.” Vì vaäy cho neân bieát Tueä laø töï taùnh, bôûi vì Trí töùc laø Tueä. Ñoù goïi laø töï taùnh cuûa Voâ ngaïi giaûi, laø Ngaõ, laø vaät, laø taùnh, laø töôùng, laø boån taùnh. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi: Vì sao goïi laø Voâ ngaïi giaûi? Ñaùp: Thoâng hieåu khoâng vöôùng maéc ñoái vôùi caûnh ñaõ nhaän bieát goïi laø Voâ ngaïi giaûi, ñoù laø Phaùp voâ ngaïi giaûi ñoái vôùi ñoái vôùi Vaên-Cuù-Danh thaân, Nghóa voâ ngaïi giaûi ñoái vôùi Thaéng nghóa veà Nieát-baøn, Töø voâ ngaïi giaûi ñoái vôùi ngoân töø cuûa caùc phöông, Bieän voâ ngaïi giaûi ñoái vôùi Chaùnh thuyeát vaø ñaïo, duøng Trí khoâng thoái chuyeån ñeå giaûi thích khoâng coù gì chöôùng ngaïi. Coù ngöôøi noùi: Ñoái vôùi caûnh ñaõ nhaän bieát ñang thaáy maø nhaän bieát thì goïi laø Voâ ngaïi giaûi, nhö theá gian ôû trong moät söï vieäc ñang thaáy noùi laø toâi hieåu bieát khoâng coù gì ngaên ngaïi ñoái vôùi ñieàu naøy. Coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy neân goïi laø Thaâm maät giaûi, ñoù laø bôûi vì hieåu ñeán nôi saâu kín cuûa A-tyø-ñaït-ma. Coù ngöôøi noùi: Phaùp naøy neân goïi laø Tuøy öùng giaûi, ñoù laø bôûi vì heã ôû caûnh naøo thì nhö thích hôïp maø hieåu roõ. Boán Voâ ngaïi giaûi naøy: Noùi veà Coõi, thì Phaùp-Töø voâ ngaïi giaûi rôi vaøo coõi Duïc-Saéc, Nghóa-Bieän voâ ngaïi giaûi rôi vaøo ba coõi vaø khoâng rôi vaøo coõi. Noùi veà Ñòa, thì Phaùp voâ ngaïi giaûi, coù ngöôøi noùi: Thuoäc veà hai ñòa, ñoù laø coõi Duïc-Tónh löï thöù nhaát. Coù ngöôøi noùi: Thuoäc veà naêm ñòa, ñoù laø coõi Duïc vaø boán Tónh löï. Coù ngöôøi noùi: Thuoäc veà baûy ñòa, ñoù laø coõi Duïc-Vò chí-Tónh löï trung gian vaø boán Tónh löï. Nghóa-Bieän voâ ngaïi giaûi, höõu laäu thì thuoäc veà möôøi moät ñòa, ñoù

laø coõi Duïc-Vò chí-Tónh löï trung gian-boán Tónh löï vaø boán Voâ saéc; voâ laäu thì thuoäc veà chín ñòa, ñoù laø Vò chí-Tónh löï trung gian-boán Tónh löï vaø ba Voâ saéc. Töø voâ ngaïi giaûi thuoäc veà hai ñòa, ñoù laø coõi Duïc-Tónh löï thöù nhaát. Noùi veà Sôû y, thì boán Voâ ngaïi giaûi ñeàu döïa vaøo coõi Duïc. Noùi veà Haønh töôùng, thì Phaùp-Töø voâ ngaïi giaûi laø haønh töôùng khoâng roõ raøng. Nghóa voâ ngaïi giaûi, nhöõng ngöôøi coù yù muoán khieán cho chæ coù Nieát- baøn laø Thaéng nghóa, hoï noùi laøm boán haønh töôùng cuûa Dieät vaø haønh töôùng khoâng roõ raøng; nhöõng ngöôøi coù yù muoán khieán cho taát caû caùc phaùp laø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 180 511

Thaéng nghóa, hoï noùi laøm möôøi saùu haønh töôùng vaø haønh töôùng khoâng roõ raøng. Bieän voâ ngaïi giaûi, coù ngöôøi noùi: Laøm möôøi hai haønh töôùng vaø haønh töôùng khoâng roõ raøng. Coù ngöôøi noùi: Laøm boán haønh töôùng cuûa Ñaïo vaø haønh töôùng khoâng roõ raøng Noùi veà Sôû duyeân, thì Phaùp voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi Vaên-Cuù-Danh thaân. Nghóa voâ ngaïi giaûi, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ duyeân vôùi Dieät ñeá, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho duyeân vôùi taát caû caùc phaùp. Töø voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi ngoân töø. Bieän voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi ñaïo vaø thuyeát giaûng. Noùi veà Nieäm truù, thì Phaùp voâ ngaïi giaûi laø Phaùp nieäm truù. Nghóa voâ ngaïi giaûi, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ coù Phaùp nieäm truù, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho ñaày ñuû boán Nieäm truù. Töø voâ ngaïi giaûi laø Thaân nieäm truù. Bieän voâ ngaïi giaûi laø boán Nieäm truù. Noùi veà Trí, thì Phaùp-Töø voâ ngaïi giaûi laø Theá tuïc trí. Nghóa voâ ngaïi giaûi, nhöõng ngöôøi coù yù muoán khieán cho chæ coù Nieát- baøn laø Thaéng nghóa, coù ngöôøi noùi: Taùnh thuoäc saùu trí, ñoù laø Phaùp trí- Loaïi trí-Theá tuïc trí-Dieät trí-Taän trí-Voâ sinh trí. Coù ngöôøi noùi: Taùnh thuoäc boán trí, tröø ra Taän trí-Voâ sinh trí, bôûi vì Voâ ngaïi giaûi laø taùnh Kieán. Nhöõng ngöôøi coù yù muoán khieán cho taát caû caùc phaùp laø Thaéng nghóa, coù ngöôøi noùi: Taùnh thuoäc möôøi trí. Coù ngöôøi noùi: Taùnh thuoäc taùm trí, tröø ra Taän trí-Voâ sinh trí. Bieän voâ ngaïi giaûi, coù ngöôøi noùi: Taùnh thuoäc chín trí, tröø ra Dieät trí. Coù ngöôøi noùi: Taùnh thuoäc baûy trí, laïi tröø ra Taän trí-Voâ sinh trí. Coù ngöôøi noùi: Taùnh thuoäc saùu trí, laø Phaùp trí-Loaïi trí-Theá tuïc trí- Ñaïo trí-Taän trí-Voâ sinh trí. Coù ngöôøi noùi: Taùnh thuoäc boán trí, laïi tröø ra Taän trí-Voâ sinh trí. Noùi veà Tam-ma-ñòa ñi cuøng, thì Phaùp-Töø voâ ngaïi giaûi khoâng phaûi laø ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa. Nghóa voâ ngaïi giaûi, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ coù Voâ töôùng vaø khoâng phaûi laø ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa; hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho coù ñuû ba Tam-ma-ñòa vaø khoâng phaûi laø ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa. Bieän voâ ngaïi giaûi, coù ngöôøi noùi: Khoâng-Voâ nguyeän vaø khoâng phaûi laø ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 180 512

Coù ngöôøi noùi: Chæ coù Voâ nguyeän thuoäc Ñaïo vaø khoâng phaûi laø ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa. Noùi veà Caên töông öng, thì noùi chung laø töông öng vôùi ba caên, nhöng coõi Duïc thì töông öng vôùi Hyû-Xaû caên, hai Tónh löï ñaàu töông öng vôùi

Hyû caên, Tónh löï thöù ba töông öng vôùi Laïc caên, ôû ñòa khaùc thì chæ töông öng vôùi Xaû caên. Noùi veà Thôøi gian(theá), thì ñeàu thuoäc veà ba thôøi gian. Phaùp-Bieän voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi ba thôøi gian. Töø voâ ngaïi giaûi thì quaù khöù duyeân vôùi quaù khöù, hieän taïi duyeân vôùi hieän taïi, vò lai sinh khôûi thì duyeân vôùi vò lai, khoâng sinh khôûi thì duyeân vôùi ba thôøi gian. Coù ngöôøi noùi: Phaùp vaø Töø voâ ngaïi giaûi gioáng nhau. Coù ngöôøi noùi: Phaùp-Töø-Bieän voâ ngaïi giaûi, quaù khöù-hieän taïi duyeân vôùi quaù khöù, vò lai duyeân vôùi ba thôøi gian. Nghóa voâ ngaïi giaûi, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ duyeân vôùi taùch lìa thôøi gian; hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho duyeân vôùi ba thôøi gian vaø taùch lìa thôøi gian. Noùi veà thieän-baát thieän-voâ kyù, thì ñeàu laø thieän. Phaùp voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi voâ kyù. Nghóa voâ ngaïi giaûi, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ duyeân vôùi thieän; hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho duyeân vôùi ba loaïi. Töø-Bieän voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi ba loaïi. Noùi veà heä thuoäc ba coõi-khoâng heä thuoäc, thì Phaùp-Töø voâ ngaïi giaûi heä thuoäc coõi Duïc-Saéc. Nghóa-Bieän voâ ngaïi giaûi heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc. Phaùp voâ ngaïi giaûi, nhöõng ngöôøi coù yù muoán khieán cho coõi Voâ saéc cuõng coù Vaên-Cuù-Danh thaân, hoï noùi laø duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi; nhöõng ngöôøi coù yù muoán khieán cho coõi Voâ saéc khoâng coù Vaên-Cuù-Danh thaân, hoï noùi laø duyeân vôùi heä thuoäc coõi Duïc-Saéc. Nghóa voâ ngaïi giaûi, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ duyeân vôùi khoâng heä thuoäc; hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc. Töø voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi heä thuoäc coõi Duïc-Saéc. Bieän voâ ngaïi giaûi, coù ngöôøi noùi: Duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc. Coù ngöôøi noùi: Duyeân vôùi heä thuoäc coõi Duïc-Saéc vaø khoâng heä thuoäc. Noùi veà Hoïc-Voâ hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc, thì Phaùp-Töø voâ ngaïi giaûi laø Phi hoïc phi voâ hoïc, duyeân cuõng nhö vaäy.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 180 513

Nghóa-Bieän voâ ngaïi giaûi laø Voâ hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc. Nghóa voâ ngaïi giaûi, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ duyeân vôùi Phi hoïc phi voâ hoïc; hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho duyeân vôùi ba loaïi. Bieän voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi ba loaïi. Noùi veà do Kieán maø ñoaïn-do Tu maø ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, thì Phaùp- Töø voâ ngaïi giaûi laø do Tu maø ñoaïn, duyeân cuõng nhö vaäy. Nghóa-Bieän voâ ngaïi giaûi, höõu laäu thì do Tu maø ñoaïn, voâ laäu thì khoâng ñoaïn. Nghóa voâ ngaïi giaûi, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ duyeân vôùi khoâng ñoaïn; hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho duyeân vôùi ba loaïi. Bieän voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi do Tu maø ñoaïn vaø khoâng ñoaïn. Noùi veà duyeân vôùi danh-duyeân vôùi nghóa, thì Phaùp voâ ngaïi giaûi chæ duyeân vôùi danh. Nghóa voâ ngaïi giaûi, hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ duyeân vôùi nghóa; hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho duyeân chung vôùi danh vaø nghóa. Töø-Bieän voâ ngaïi giaûi chæ duyeân vôùi nghóa. Noùi veà duyeân vôùi Töï töông tuïc-Tha töông tuïc vaø Phi töông tuïc, thì Phaùp-Töø-Bieän voâ ngaïi giaûi duyeân vôùi Töï töông tuïc-Tha töông tuïc. Coù ngöôøi noùi: Chæ duyeân vôùi Töï töông tuïc. Nghóa voâ ngaïi giaûi,

hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho chæ duyeân vôùi Phi töông tuïc; hoaëc coù ngöôøi muoán khieán cho duyeân vôùi ba loaïi. Noùi veà gia haïnh ñaéc-lìa nhieãm ñaéc, thì goàm chung gia haïnh ñaéc vaø lìa nhieãm ñaéc. Trong ñoù coù ngöôøi noùi: Ñöùc Phaät lìa nhieãm ñaït ñöôïc, bôûi vì ñaït ñöôïc luùc Taän trí hieän khôûi; Thanh vaên-Ñoäc giaùc do gia haïnh maø ñaït ñöôïc, bôûi vì gia haïnh cho neân hieän roõ ôû tröôùc maét. Coù ngöôøi noùi: Ñöùc Phaät vaø Ñoäc giaùc ñeàu lìa nhieãm ñaït ñöôïc, bôûi vì ñaït ñöôïc luùc Taän trí hieän khôûi; Thanh vaên do gia haïnh maø ñaït ñöôïc, bôûi vì gia haïnh cho neân hieän roõ ôû tröôùc maét. Coù ngöôøi noùi: Ñöùc Phaät-Ñoäc giaùc vaø Thanh vaên ñeán cöùu caùnh ñeàu lìa nhieãm ñaït ñöôïc, bôûi vì ñaït ñöôïc luùc Taän trí hieän khôûi; Thanh vaên khaùc do gia haïnh maø ñaït ñöôïc, bôûi vì gia haïnh maø hieän roõ ôû tröôùc maét. Noùi nhö vaäy laø neáu quyeát ñònh coù theå ñaït ñöôïc thì ñoù laø lìa nhieãm ñaït ñöôïc, bôûi vì ñaït ñöôïc luùc Taän trí hieän khôûi, sau khi thöïc hieän gia haïnh môùi hieän roõ ôû tröôùc maét. Ñöùc Phaät khoâng do gia haïnh, Ñoäc giaùc do gia haïnh baäc Haï, Thanh vaên do gia haïnh baäc Trung hoaëc laø baäc Thöôïng. Coù luùc Voâ ngaïi giaûi do gia haïnh maø ñaït ñöôïc, bôûi vì gia haïnh maø

hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Boán Voâ ngaïi giaûi gia haïnh nhö theá naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Phaùp voâ ngaïi giaûi laáy luyeän taäp veà Soá luaän laøm gia haïnh, Nghóa voâ ngaïi giaûi laáy luyeän taäp veà lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät laøm gia haïnh, Töø voâ ngaïi giaûi laáy luyeän taäp veà Thanh luaän laøm gia haïnh, Bieän voâ ngaïi giaûi laáy luyeän taäp veà Nhaân luaän laøm gia haïnh. Ñoái vôùi boán ñieàu naøy, neáu chöa kheùo leùo taøi tình thì chaéc chaén khoâng coù theå sinh khôûi Voâ ngaïi giaûi. Coù ngöôøi noùi: Phaùp-Töø voâ ngaïi giaûi laáy luyeän taäp veà Ngoaïi luaän laøm gia haïnh, Nghóa-Bieän voâ ngaïi giaûi laáy luyeän taäp veà Noäi luaän laøm gia haïnh. Noùi nhö vaäy thì boán Voâ ngaïi giaûi ñeàu laáy söï luyeän taäp veà lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät laøm gia haïnh. Nhö ôû trong moät baøi tuïng, neân noùi teân goïi aáy nhö vaäy, luyeän taäp veà noùi teân goïi nhö vaäy, laø gia haïnh cuûa Phaùp voâ ngaïi giaûi; neân hieåu yù nghóa aáy nhö vaäy, luyeän taäp veà hieåu yù nghóa nhö vaäy, laø gia haïnh cuûa Nghóa voâ ngaïi giaûi; neân giaûi thích töø ngöõ aáy nhö vaäy, luyeän taäp veà giaûi thích töø ngöõ nhö vaäy, laø gia haïnh cuûa Töø voâ ngaïi giaûi; neân giaûng noùi khoâng vöôùng maéc nhö vaäy, luyeän taäp veà giaûng noùi khoâng vöôùng maéc nhö vaäy, laø gia haïnh cuûa Bieän voâ ngaïi giaûi. Vì theá cho neân boán Voâ ngaïi giaûi ñeàu laáy söï luyeän taäp veà lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät laøm gia haïnh. Hoûi: Döïa vaøo ñaâu daãn daét phaùt khôûi Voâ ngaïi giaûi naøy? Ñaùp: Döïa vaøo Tueä thuoäc Ñònh Bieân teá cuûa Tónh löï thöù tö maø daãn daét phaùt khôûi. Hieáp Toân giaû noùi: “Döïa vaøo Tueä cuûa caû boán Tónh löï daãn daét phaùt khôûi.” Hoûi: Nôi naøo coù theå khôûi leân Voâ ngaïi giaûi naøy? Ñaùp: Chæ ôû coõi Duïc coù theå khôûi leân, trong coõi Duïc chæ coù loaøi ngöôøi ôû ba chaâu, thaân nöõ-thaân nam ñeàu coù theå khôûi leân. Toân giaû Chuùng Theá noùi raèng: “Chæ coù chaâu Thieäm Boä, chæ coù ngöôøi nam coù theå khôûi leân.” Noùi nhö vaäy thì caùch noùi tröôùc laø hôïp lyù, bôûi vì nam-nöõ ôû ba chaâu ñeàu coù theå giöõ laïi

thoï maïng vaø rôøi boû thoï maïng. Hoûi: Nhöõng Boå-ñaëc-giaø-la naøo coù theå khôûi leân Voâ ngaïi giaûi? Ñaùp: Thaùnh giaû chöù khoâng phaûi laø dò sinh. Trong haøng Thaùnh chæ coù Voâ hoïc, khoâng phaûi laø Höõu hoïc. Trong Voâ hoïc chæ coù Baát thôøi giaûi thoaùt, khoâng phaûi laø Thôøi giaûi thoaùt. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu nhö trong söï noái tieáp nhau khoâng bò phieàn naõo níu giöõ vaø ñaït ñöôïc Ñònh töï

taïi, thì coù theå khôûi leân. Caùc dò sinh vaø Tín thaéng giaûi caû hai söï vieäc ñeàu khoâng coù; Kieán chí tuy ñoái vôùi Ñònh ñaït ñöôïc töï taïi, maø trong söï noái tieáp nhau bò phieàn naõo níu giöõ; Thôøi giaûi thoaùt tuy söï noái tieáp nhau khoâng bò phieàn naõo níu giöõ, maø ñoái vôùi Ñònh khoâng ñaït ñöôïc töï taïi; vì theá cho neân ñeàu khoâng coù theå phaùt khôûi. Chæ coù Baát thôøi giaûi thoaùt ñoái vôùi Ñònh ñaït ñöôïc töï taïi, vaø trong söï noái tieáp nhau khoâng bò phieàn naõo níu giöõ, cho neân coù theå khôûi leân. Hoûi: Boán Voâ ngaïi giaûi theo thöù töï nhö theá naøo, laø nhö giaûng noùi maø khôûi leân, hay laø khoâng phaûi nhö vaäy? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Nhö thuyeát maø khôûi leân. Nhö trong kinh tröôùc tieân noùi veà Nghóa voâ ngaïi giaûi vì theá cho neân khôûi leân tröôùc, cho ñeán sau cuøng noùi veà Bieän voâ ngaïi giaûi vì theá cho neân khôûi leân sau. Nghóa laø Sö Du-giaø bôûi vì bieát nghóa cho neân tröôùc khôûi leân Nghóa voâ ngaïi giaûi; tuy ñaõ bieát nghóa maø ñoái vôùi caùc teân goïi chöa kheùo saép xeáp, vì theá cho neân tieáp theo khôûi leân Phaùp voâ ngaïi giaûi; tuy ñoái vôùi caùc teân goïi ñaõ kheùo saép xeáp maø ñoái vôùi ngoân töø chöa coù theå giaûi thích raønh maïch, vì theá cho neân tieáp theo khôûi leân Töø voâ ngaïi giaûi; tuy ñoái vôùi ngoân töø ñaõ coù theå giaûi thích raønh maïch maø chöa coù theå giaûng giaûi hôïp lyù khoâng vöôùng maéc, vì theá cho neân sau cuøng khôûi leân Bieän voâ ngaïi giaûi. Coù ngöôøi noùi: Nhö thuyeát maø khôûi leân. Nhö trong A-tyø-ñaït-ma tröôùc tieân noùi veà Phaùp voâ ngaïi giaûi vì theá cho neân khôûi leân tröôùc, cho ñeán sau cuøng noùi veà Bieän voâ ngaïi giaûi, vì theá cho neân khôûi leân sau. Ng- hóa laø Sö Du-giaø bôûi vì bieát caùc teân goïi saép xeáp theo thöù töï, vì theá cho neân tröôùc tieân khôûi leân Phaùp voâ ngaïi giaûi; tuy bieát caùc teân goïi saép xeáp theo thöù töï maø chöa hieåu roõ veà nghóa ñaõ giaûi thích, vì theá cho neân tieáp theo khôûi leân Nghóa voâ ngaïi giaûi; hai loaïi sau noùi nhö tröôùc. Coù ngöôøi noùi: Khoâng nhö thuyeát maø khôûi leân, nghóa laø tröôùc tieân khôûi leân Töø, tieáp theo khôûi leân Phaùp, tieáp theo khôûi leân Nghóa, sau cuøng khôûi leân Bieän. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì haønh giaû aáy tröôùc phaûi hieåu roõ raøng veà ngoân töø cuûa theá tuïc, tieáp theo bieát caùc teân goïi döïa vaøo ngoân töø, tieáp theo bieát nghóa lyù döïa vaøo caùc teân goïi, bieát ba söï vieäc naøy roài môùi coù theå giaûng giaûi hôïp lyù khoâng vöôùng maéc, vì theá cho neân Töø coù theå daãn daét Phaùp, Phaùp coù theå daãn daét Nghóa, Nghóa coù theå daãn daét Bieän. Hoûi: Boán Voâ ngaïi giaûi theo töøng loaïi moät maø ñaït ñöôïc hay laø khoâng phaûi nhö vaäy? Ñaùp: Neáu ñaït ñöôïc cuøng luùc thì chaéc chaén ñaït ñöôïc ñaày ñuû boán loaïi, nhö boán Thaùnh chuûng cuøng luùc maø ñaït ñöôïc, tuøy theo söï yeâu thích laàn löôït hieän roõ tröôùc maét.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 180 516

Hoûi: Ñoäc giaùc-Thanh vaên ñeán cöùu caùnh ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi hay khoâng? Neáu ñaït ñöôïc thì trí khoâng coù thoái chuyeån goïi laø Voâ ngaïi giaûi, do trí naøy maø nhaän bieát seõ khoâng sai laàm, vì sao Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn- lieân ghi nhaän ngöôøi ta sinh con trai maø sau laïi sinh con gaùi, ghi nhaän trôøi seõ möa maø cuoái cuøng laïi khoâng möa, ghi nhaän quaân cuûa thaønh Vöông Xaù seõ thaéng maø laïi bò quaân cuûa thaønh Pheä-xaù-ly ñaùnh baïi? Ñoäc giaùc vì sao khoâng coù theå thuyeát phaùp? Baøi tuïng ñaõ noùi laïi hieåu theá naøo? “Chæ rieâng Ñöùc Phaät xöng Voâ hoïc, Laø ngöôøi ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi, Ñeán bôø beân kia cuûa coâng ñöùc, Vónh vieãn khoâng coù nhöõng sai laàm.” Neáu khoâng ñaït ñöôïc thì taïi sao trong kinh noùi: “Trong ñeä töû cuûa Ta, Ma-ha Caâu-saét-si-la ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi.” Toân giaû aáy caên taùnh yeáu keùm maø Ñöùc Phaät coøn noùi ñaït ñöôïc, Ñaïi Muïc-kieàn-lieân caên taùnh maïnh hôn so vôùi vò aáy, vì sao khoâng ñaït ñöôïc? Ñaùp: Neân noùi Ñoäc giaùc-Thanh vaên ñeán cöùu caùnh cuõng ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi. Hoûi: Trí khoâng coù thoái chuyeån goïi laø Voâ ngaïi giaûi, vì sao Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân ñaõ ghi nhaän laïi coù sai laàm? Ñaùp: Trí cuûa vò aáy khoâng coù thoái chuyeån ôû trong caûnh ñaõ quaùn thuoäc phaàn cuûa mình, chöù khoâng phaûi laø ôû trong caûnh khoâng quaùn thuoäc phaàn khaùc, cho neân khoâng coù gì sai. Nhö vò aáy ñaõ ghi nhaän, tröôùc thaät söï laø con trai sau chuyeån laøm con gaùi, luùc aáy trôøi cuõng möa nhöng vua A-toá-laïc La-hoã-la ñoùn laáy ñöa vaøo bieån lôùn; coøn hai nöôùc luùc saép ñaùnh nhau, thì tröôùc ñoù Döôïc-xoa Hoä Quoác ñaùnh nhau vôùi Döôïc-xoa ôû thaønh Vöông Xaù, ñaàu thaéng-sau baïi, ngöôøi trong nöôùc cuõng nhö vaäy, chöù khoâng phaûi laø ban ñaàu khoâng thaéng. Nhöng Toân giaû aáy ôû trong caùc söï vieäc nhö ghi nhaän veà sinh con trai… naøy, chæ quaùn xeùt phaàn vò tröôùc maø khoâng quaùn xeùt phaàn vò sau, neáu nhö quaùn xeùt phaàn vò sau thì söï ghi nhaän cuõng khoâng coù gì sai laàm. Hoûi: Neáu Ñoäc giaùc cuõng ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi, thì vì sao khoâng coù theå thuyeát phaùp cho ngöôøi khaùc? Ñaùp: Bôûi vì hoï yeâu quyù vaéng laëng-thích ôû moät mình, sôï haõi oàn aøo taïp loaïn-chaùn ngaùn tuï taäp ñoâng ñuùc, thaáy roõ coâng ñöùc cuûa xa lìa-loãi laàm cuûa oàn naùo, taâm rôøi boû ñoà chuùng leõ naøo coù theå thuyeát phaùp hay sao? Coù ngöôøi noùi: Taát caû Ñoäc giaùc ñeàu laø haønh thuoäc Xa-ma-tha, phaûi laø haønh thuoäc Tyø-baùt-xaù-na thì môùi coù theå thuyeát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì taát caû Ñoäc giaùc khoâng thích saép xeáp Danh-

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 180 517

Cuù-Vaên thaân. Coù ngöôøi noùi: Hoï quaùn xeùt kyõ caøng giaû söû mình thuyeát phaùp, maø ngöôøi aáy seõ coù theå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû-lìa nhieãm vaø khoâng coøn phieàn naõo thì mình cuõng neân noùi, nhöng khoâng coù theå nhö vaäy, mình ñaâu coù theå uoång phí coâng söùc nhö vaäy? Vì theá cho neân khoâng noùi. Coù ngöôøi noùi: Taát caû Ñoäc giaùc coù naêng löïc suy tính kyõ caøng, theá gian chæ coù hai loaïi ñaõ ñöôïc giaùo hoùa: 1. Do Ñöùc Phaät giaùo hoùa. 2. Do Thanh vaên giaùo hoùa. Khoâng coù höõu tình naøo do Ñoäc giaùc

giaùo hoùa, cho neân khoâng thuyeát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Noùi ñeán thuyeát phaùp thì nhôø vaøo hai nhaân duyeân: 1. Do Löïc maø daãn daét phaùt khôûi. 2. Do thuaän theo ngöôøi khaùc daïy baûo. Ñoäc giaùc khoâng coù Löïc, khoâng thuaän theo ngöôøi khaùc daïy baûo. Laïi nöõa: 1. Voâ uùy daãn daét phaùt khôûi. 2. Do thuaän theo ngöôøi khaùc daïy baûo. Ñoäc giaùc khoâng coù Voâ uùy, khoâng thuaän theo ngöôøi khaùc daïy baûo. Laïi nöõa: 1. Ñaïi Bi daãn daét phaùt khôûi. 2. Do thuaän theo ngöôøi khaùc daïy baûo. Ñoäc giaùc khoâng coù Ñaïi Bi, khoâng thuaän theo ngöôøi khaùc daïy baûo, vì theá cho neân hoï khoâng coù theå thuyeát phaùp. Hoûi: Thuyeát phaùp laø do coù ñuû taát caû phaùp cuûa Phaät, vì sao chæ noùi ñeán Löïc-Voâ uùy-Ñaïi Bi chöù khoâng phaûi laø nhöõng phaùp khaùc? Ñaùp: Löïc coù theå thaønh laäp vöõng vaøng veà luaän thuyeát cuûa mình, Voâ uùy coù theå phaù boû luaän thuyeát cuûa ngöôøi khaùc, Ñaïi Bi coù theå khôûi leân yù muoán thuyeát phaùp, laïi khoâng caàn ñeán phaùp naøo khaùc, cho neân chæ noùi ñeán nhöõng phaùp naøy. Coù ngöôøi noùi: Ñoäc giaùc aáy daáy leân tö duy nhö vaäy: Ngöôøi coù theå thuyeát phaùp, ñoù laø baäc Phaùp Vöông vaø con cuûa baäc Phaùp Vöông, mình khoâng phaûi laø Phaùp Vöông cuõng khoâng phaûi laø con cuûa baäc Phaùp Vöông, sao coù theå thuyeát phaùp? Vì theá cho neân khoâng thuyeát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Ñoäc giaùc aáy daáy leân yù nghó nhö vaäy: Mình töø xöa ñeán nay khoâng heà luyeän taäp hoïc hoûi caùc söï vieäc veà thuyeát phaùp. Vì theá cho neân khoâng thuyeát phaùp.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 180 518

Coù ngöôøi noùi: Neáu töï mình giaùc ngoä maø ñoái vôùi ba loaïi söï vieäc ñieàu phuïc ñuùng ñaén, ñaït ñöôïc kheùo leùo taøi tình thì môùi coù theå thuyeát phaùp, Ñoäc giaùc thì khoâng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Töï mình giaùc ngoä maø coù ñuû Nhaát thieát trí-Nhaát thieát chuûng trí thì môùi coù theå thuyeát phaùp, Ñoäc giaùc thì khoâng nhö vaäy . Coù ngöôøi noùi: Noùi ñeán thuyeát giaûng veà Chaùnh phaùp thì ñeàu vì phaù Ngaõ, luùc Ñoäc giaùc xuaát theá bôûi vì chuùng sinh chaáp Ngaõ kieân coá khoù phaù boû, cho neân khoâng thuyeát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Ngöôøi töï mình giaùc ngoä thì taâm ôû luùc thuyeát phaùp chaéc chaén döïa vaøo Nieát-baøn, neáu luùc Ñoäc giaùc khôûi taâm höôùng ñeán Nieát- baøn, thì Saùt-na thöù hai lieàn tieán vaøo tòch dieät, bôûi vì raát thích giaûi thoaùt; Nhö Lai thì khoâng nhö vaäy, tuy öa thích giaûi thoaùt maø vì Ñaïi Bi-Ñaïi Xaû ñaõ duy trì, cho neân coù theå an truù laâu daøi ñeå thuyeát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Töï mình giaùc ngoä maø coù theå thaønh töïu veà phaùp khoâng coù queân maát thì môùi coù theå thuyeát phaùp, Ñoäc giaùc neáu ôû trong röøng vaéng laëng troáng traûi thì coù theå duøng Voâ ngaïi giaûi ñeå saép xeáp veà Danh-Cuù-Vaên thaân nhö Uaån-Giôùi-Xöù..., neáu luùc ñi vaøo thoân laøng thöïc haønh khaát thöïc thì söï saép xeáp tröôùc ñaây coù luùc queân maát, luùc aáy daáy leân nghó raèng: Mình ñaõ khoâng ñaït ñöôïc phaùp khoâng coù queân maát, thì ñaâu caàn phaûi thuyeát phaùp? Vì theá cho neân khoâng thuyeát phaùp. Coù ngöôøi noùi: Phaùp cuûa chuûng taùnh Ñoäc giaùc thuaän theo nhö vaäy, tuy ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi maø khoâng thích thuyeát phaùp, muoán laøm lôïi ích thì chæ coù hieän baøy thaàn thoâng, hoaëc laø chæ truyeàn trao taùm giôùi Trai cho ngöôøi khaùc. Hoûi: Neáu Thanh vaên-Ñoäc giaùc cuõng ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi, thì

baøi tuïng ñaõ noùi laïi hieåu theá naøo? Ñaùp: Bôûi vì chæ rieâng Ñöùc Phaät ñaõ ñaït ñöôïc cöùu caùnh-vieân maõn- thuø thaéng-töï taïi khoâng coù gì sai laàm, cho neân noùi nhö vaäy, khoâng phaûi laø noùi Nhò thöøa ñeàu khoâng thaønh töïu. Neáu khoâng nhö vaäy thì Nhò thöøa leõ ra cuõng khoâng ñaït ñöôïc Voâ hoïc, bôûi vì baøi tuïng noùi chæ rieâng Ñöùc Phaät xöng Voâ hoïc. Coù Sö khaùc noùi: Taát caû Thanh vaên-Ñoäc giaùc khoâng ñaït ñöôïc boán Voâ ngaïi giaûi. Hoûi: Vì sao trong kinh noùi: "Trong ñeä töû cuûa Ta, Ma-ha Caâu-saét- si-la ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi." Caên taùnh vò aáy khoâng phaûi laø hôn haún maø Ñöùc Phaät coøn noùi ñaït ñöôïc, Ñoäc giaùc-Thanh vaên ñeán cöùu caùnh thì caên taùnh maïnh hôn so vôùi vò aáy, vì sao noùi laø taát caû khoâng ñaït ñöôïc?

Ñaùp: Ñoù laø ñaõ noùi ñeán ñaït ñöôïc laø caên thieän töông töï Voâ ngaïi giaûi maø khoâng phaûi laø chaân thaät. Bôûi vì Toân giaû aáy ôû trong sinh töû daèng daëc, yeâu thích phaùp naøy maø tinh tieán chòu khoù tu taäp, Ñöùc Phaät thuaän theo yù ñoù cho neân noùi laø ñaït ñöôïc phaùp aáy; caùc vò khaùc tuy ñaït ñöôïc caên thieän töông töï vôùi phaùp naøy, maø khoâng phaûi laø raát yeâu thích tinh tieán chòu khoù tu taäp, cho neân khoâng noùi laø ñaït ñöôïc phaùp aáy. Hoûi: Vì sao taát caû Nhò thöøa khoâng ñaït ñöôïc Voâ ngaïi giaûi? Ñaùp: Trí khoâng coù thoái chuyeån goïi laø Voâ ngaïi giaûi, trí cuûa Thanh vaên-Ñoäc giaùc coù thoái chuyeån ñoái vôùi caùc caûnh giôùi, bôûi vì ñaõ ghi nhaän vaø noùi ra coù sai laàm, cho neân khoâng phaûi laø Voâ ngaïi giaûi. Noùi nhö vaäy thì caùch noùi tröôùc laø hôïp lyù, bôûi vì trí cuûa Thanh vaên- Ñoäc giaùc khoâng coù thoái chuyeån ôû trong caûnh thuoäc phaàn cuûa mình. Trong naøy, Nguyeän trí thaâu nhieáp Nguyeän trí-Bieân teá trí-Voâ tranh trí-boán Voâ ngaïi giaûi. Nhö Nguyeän trí, neân bieát Nghóa voâ ngaïi giaûi cuõng nhö vaäy. Bieân teá trí khoâng thaâu nhieáp Töø voâ ngaïi giaûi, coøn laïi noùi nhö Nguyeän trí. Voâ tranh trí thaâu nhieáp Voâ tranh trí-Nguyeän trí-Bieân teá trí. Nghóa voâ ngaïi giaûi khoâng thaâu nhieáp Phaùp-Töø-Bieän voâ ngaïi giaûi. Nhö Voâ tranh, neân bieát Phaùp-Töø-Bieän voâ ngaïi giaûi cuõng nhö vaäy. Nhö söï thích hôïp cuûa moãi loaïi ñeàu noùi thaâu nhieáp chính mình, tröø ra Voâ tranh-Töø voâ ngaïi giaûi, vaø khoâng thaâu nhieáp Bieân teá trí, bôûi vì baûy loaïi naøy ñeàu döïa vaøo Ñònh Bieân teá maø ñaït ñöôïc, do löïc cuûa Ñònh Bieân teá maø daãn daét phaùt khôûi. Theå cuûa Tónh löï Bieân teá coù saùu loaïi, ñoù laø baûy loaïi tröø ra Töø voâ ngaïi giaûi, bôûi vì phaåm cao nhaát cuûa Tónh löï thöù tö goïi laø Bieân teá. Coù Sö khaùc noùi: Phaåm cao nhaát cuûa boán Tónh löï ñeàu goïi laø Bieân teá. Vì theá cho neân vò aáy noùi Tónh löï Bieân teá coù ñuû baûy loaïi-baûy trí thaâu nhieáp laãn nhau, cuõng coù sai bieät döïa theo treân neân bieát. Nhöng coù theå daãn daét phaùt khôûi, chæ laø Bieân teá cuûa Tónh löï thöù tö chöù khoâng phaûi laø phaùp naøo khaùc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.